

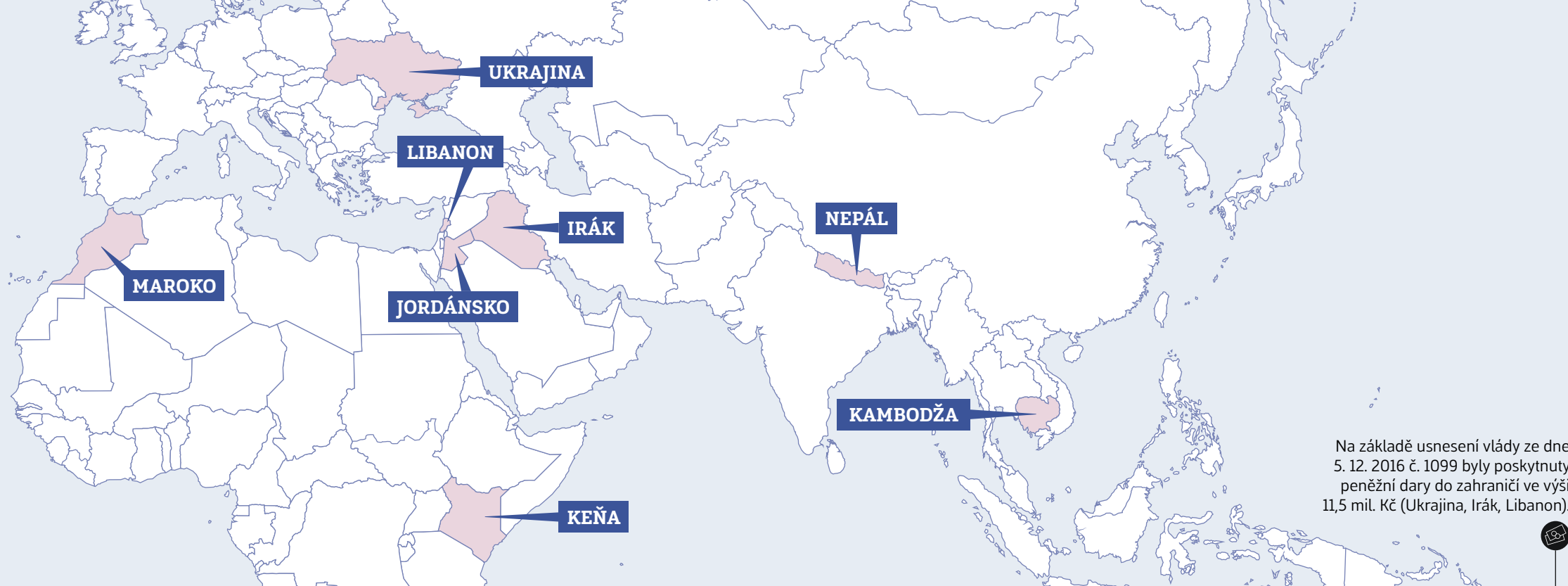
MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

MEDEVAC

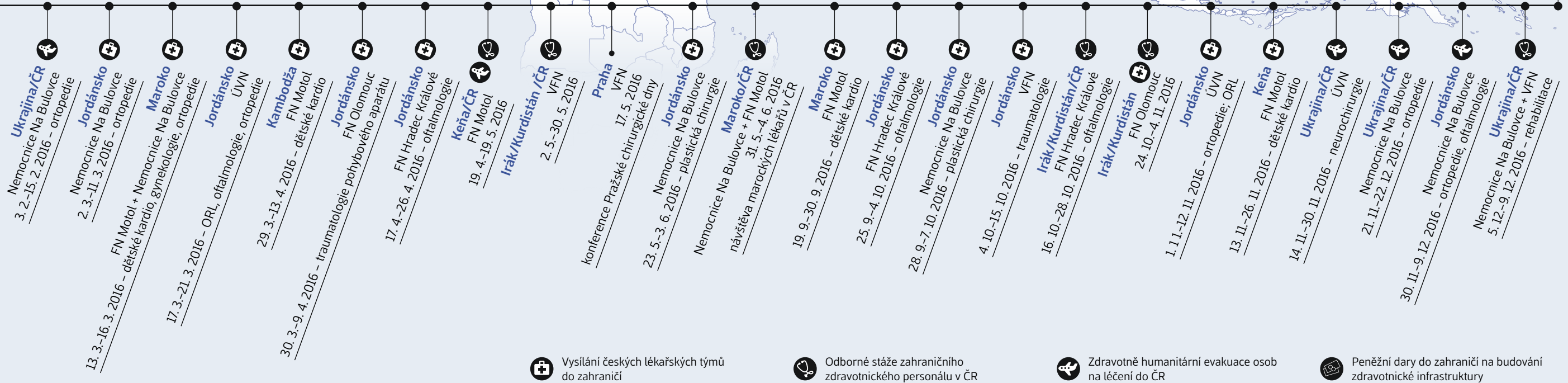
STÁLÝ ZDRAVOTNĚ HUMANITÁRNÍ PROGRAM 2016

Realizace programu MEDEVAC v roce 2016

Na základě usnesení vlády ze dne 5. 12. 2016 č. 1099 byly poskytnuty peněžní dary do zahraničí ve výši 11,5 mil. Kč (Ukrajina, Irák, Libanon).

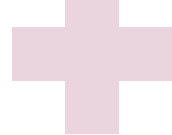
Vysílání českých lékařských týmů do zahraničí

Odborné stáže zahraničního zdravotnického personálu v ČR

Zdravotně humanitární evakuace osob na léčení do ČR

Peněžní dary do zahraničí na budování zdravotnické infrastruktury

Úvodní slovo ředitelky Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR

Jsem velmi ráda, že vám zde mohu představit souhrnné výsledky realizace Stálého zdravotně humanitárního programu MEDEVAC v roce 2016.

Česká republika v tomto roce pokračovala ještě s větším nasazením v poskytování lékařské asistence zranitelným skupinám osob v regionech čelícím důsledkům ozbrojených konfliktů či jiné dlouhotrvající nestabilitě.

Dovoluji mi seznámit vás s některými konkrétními výsledky, na které můžeme být právem hrdi.

Čeští lékaři a lékařky provedli za tento rok jen v Jordánsku, které hostí více než milion syrských uprchlíků, celkem 583 vysoce odborných operačních výkonů, které vracely život v případě dětských kardiochirurgických operací, zrak v případě oftalmologických zákroků nebo možnost se opětovně vrátit na trh práce v případě zákroků plastické chirurgie či ortopedie.

České fyzioterapeutky úspěšně nastartovaly na Ukrajině projekt budování komplexní a systematické fyzi-

„Čeští lékaři a lékařky provedli za tento rok jen v Jordánsku, které hostí více než milion syrských uprchlíků, celkem 583 vysoce odborných operačních výkonů, které vracely život v případě dětských kardiochirurgických operací, zrak v případě oftalmologických zákroků nebo možnost se opětovně vrátit na trh práce v případě zákroků plastické chirurgie či ortopedie.“

terapeutické péče, která doposud v zemi ve veřejném zdravotnictví chyběla.

Dětské kardiocentrum Fakultní nemocnice v Motole pod hlavičkou programu pokračovalo v úspěšné spolupráci s partnery v Maroku a Keni v oblasti zdravotní péče o děti, kde Česká republika dlouhodobě dosahuje jedny z nejlepších výsledků v Evropě.

Program MEDEVAC rovněž nově navázal úspěšnou spolupráci s mezinárodními organizacemi, kterým poskytl finanční prostředky na pokrytí urgentních humanitárních potřeb v sektoru zdravotnictví na Blízkém východě.

Čtěla bych závěrem poděkovat všem, kteří přispěli k dosažení všech těchto úspěchů programu MEDEVAC, který je konkrétním příkladem české pomoci uprchlíkům a zemím, které tyto velké skupiny uprchlíků hostí.

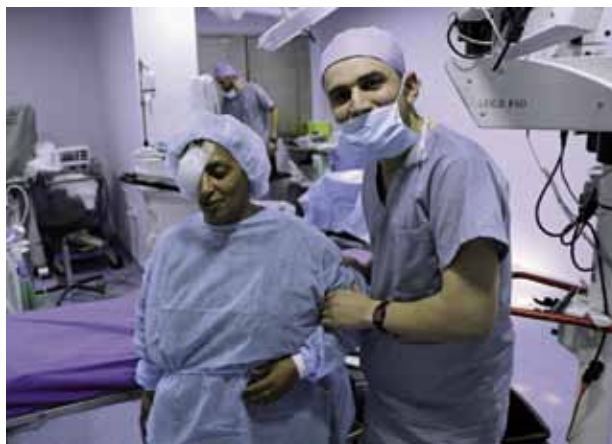
Mgr. Pavla Novotná

Stálý zdravotně humanitární program MEDEVAC

Stálý zdravotně humanitární program MEDEVAC (dále jen program MEDEVAC) je zaměřen na poskytování odborné lékařské péče zranitelným skupinám obyvatel v regionech zasažených uprchlickou krizí či přírodní katastrofou. Léčba je poskytována zdarma a výhradně civilistům. Součástí programu MEDEVAC jsou také aktivity v oblasti rozvojové spolupráce, a to v zemích, kde není dostatečně rozvinutá specializovaná odborná lékařská péče.

Program MEDEVAC je realizován od roku 1993. V roce 2015 byl na základě usnesení vlády zřízen Stálý zdravotně humanitár-

ní program MEDEVAC a tímto aktem bylo zajištěno každoroční pokračování realizace jeho aktivit spolu se stálým rozpočtem (60 mil. Kč). Program MEDEVAC je řízen meziresortní Pracovní skupinou pro účely provádění Stálého zdravotně humanitárního programu MEDEVAC a Ministerstvo vnitra je jeho hlavním koordinátorem. Při řízení programu MEDEVAC probíhá úzká spolupráce s ostatními členy Pracovní skupiny, a to ministerstvy zahraničních věcí, zdravotnictví, obrany a průmyslu a obchodu.

Realizace programu MEDEVAC

- ⊕ Zdravotně humanitární evakuace osob na léčení do ČR (od roku 1993)
- ⊕ Vysílání českých lékařských týmů do zahraničí (od roku 2013)
- ⊕ Odborné stáže zahraničního zdravotnického personálu v ČR (od roku 2015)
- ⊕ Poskytování peněžních darů do zahraničí na budování zdravotnické infrastruktury (od roku 2016)

**Program
MEDEVAC
v roce 2016**

Program MEDEVAC v číslech

Do roku 2013 program MEDEVAC probíhal především v podobě zdravotních evakuací pacientů na léčení do ČR.

2013

- vyslání **1** lékařského týmu do zahraničí
- **6** odborných operačních výkonů v zahraničí
- **1** zdravotně humanitární evakuace na léčení do ČR ze Sýrie (**2** pacienti + zákonný doprovod)

FN Hradec Králové/2016/
oftalmologie/školení kurdských
lékařů a lékařek/ČR

2014

- vyslání **3** lékařských týmů do zahraničí
- **36** odborných operačních výkonů v zahraničí
- více než **90** odborných vyšetření
- **1** zdravotně humanitární evakuace na léčení do ČR z Ukrajiny (**39** pacientů + zákonný doprovod)

2015

- vyslání **12** lékařských týmů do zahraničí
- **244** odborných operačních výkonů v zahraničí
- více než **500** odborných vyšetření s diagnostikou
- provedení **33** neinvazivních zákroků
- proplacení kardiologického výkonu v zahraničí na urgentní žádost Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky
- **2** zdravotně humanitární evakuace na léčení do ČR z Ukrajiny (**10** pacientů a pacientek + zákonný doprovod)
- **2** odborné stáže zahraničního zdravotnického personálu v českých nemocnicích (**9** osob/Irák-RIK/Ukrajina)

FN Motol/2016/dětská
kardiologie/školení keňské
lékařky a zdravotní sestry, zdravotně
humanitární evakuace na léčení/ČR

2016

- vyslání **15** lékařských týmů do zahraničí
- **622** odborných operačních výkonů v zahraničí
- více než **800** odborných vyšetření
- provedení **231** neinvazivních zákroků
- **3** zdravotně humanitární evakuace na léčení do ČR z Ukrajiny a Keni (**5** pacientů + zákonný doprovod)
- **3** odborné stáže zahraničního zdravotnického personálu v českých nemocnicích (**20** osob/Irák-RIK/Keňa/Ukrajina)
- konference Pražské chirurgické dny – prezentace aktivit programu MEDEVAC
- peněžní dary v hodnotě **12,4 mil. Kč** na vybavení nemocnic a školení lékařů na Ukrajině, v Libanonu, Iráku a Nepálu

ADRA Int./2016/
peněžní dar/Libanon

ÚVN/2016/ortopedie/vyslání lékařského týmu/
Jordánsko

Projektové země v roce 2016

Celkové náklady na realizaci programu MEDEVAC v roce 2016 dosáhly téměř 51 mil. Kč.

UKRAJINA

- 3 pacienti na léčení v ČR
- 2 peněžní dary
- 2 stážísté v ČR

Náklady 4,4 mil. Kč

JORDÁNSKO

- 11 lékařských týmů
- 583 operací

Náklady 27 mil. Kč

IRÁK

- 1 lékařský tým
- 2 peněžní dary
- 16 stážístů v ČR

Náklady 6,7 mil. Kč

LIBANON

- 1 peněžní dar

Náklady 2,5 mil. Kč

MAROKO

- 1 lékařský tým
- 13 operací
- studijní pobyt marockých lékařů

Náklady 1,3 mil. Kč

KEŇA

- 1 lékařský tým
- 13 operací
- 3 pacienti na léčení v ČR
- 2 stážístky v ČR

Náklady 3,3 mil. Kč

KAMBODŽA

- 1 lékařský tým
- 13 operací

Náklady 2,5 mil. Kč

NEPÁL

- rozpočtové opatření

Náklady 900 tis. Kč

- Vyslání českých lékařských týmů do zahraničí
- Odborné stáže zahraničního zdravotnického personálu v ČR

- Zdravotně humanitární evakuace osob na léčení do ČR
- Peněžní dary do zahraničí na budování zdravotnické infrastruktury

Ministerstvo zahraničních věcí ČR jako partner programu MEDEVAC

**JUDr. Ivan Jančárek,
zástupce náměstka Sekce mimoevropských zemí,
ekonomické a rozvojové spolupráce
Ministerstva zahraničních věcí ČR**

Program MEDEVAC je významným nástrojem České republiky při řešení humanitárních krizí ve světě, který vhodně doplňuje humanitární pomoc poskytovanou do zahraničí s cílem zachraňovat životy a snižovat utrpení lidí postižených přírodní katastrofou či konfliktem.

V roce 2016 se program soustředil na devět zemí Afriky, Blízkého východu, Asie i Evropy, které jsou bezprostředně zasaženy ozbrojenými konflikty, přírodními katastrofami nebo dlouhodobou nestabilitou. Navýšení prostředků poskytnutých na tento program v roce 2016 o více než 60% oproti předchozímu roku, jakož i zvyšující se celkový rozpočet na humanitární pomoc, jsou důkazem, že Česká republika chce a dokáže efektivně reagovat na obtížnou situaci lidí všech národností, kteří se ne vlastní vinou ocitají ve vážné životní situaci.

Jsem hrdý na to, že Ministerstvo zahraničních věcí je dlouhodobým a stabilním partnerem tohoto programu. Musím zejména vyzdvihnout práci našich zastupitelských úřadů v zahraničí, které v nelehkých lokálních podmínkách vytvářejí předpoklady pro realizaci programu MEDEVAC a poskytují podporu českým lékařským týmům, které přímo v místech krizí vykonávají operační zákroky či odborná vyšetření. Program MEDEVAC je nejen důkazem schopnosti spolupráce různých složek státní správy (aktuálně se na něm podílí pět ministerstev), ale v první řadě vizitkou prokazující vysoké odborné znalosti a schopnosti a často také obětavost a odvahu českých lékařů a dalších zdravotnických pracovníků.

Ačkoliv je program MEDEVAC zaměřen na poskytování lékařské péče zranitelným skupinám v regionech trpících humanitárními katastrofami, které nelze spolehlivě předvídat, usilujeme o to, aby nešlo o izolovanou jednorázovou pomoc. Rozšíření programu od roku 2016 o peněžní dary na podporu a rozvoj zdravotnické infrastruktury v postižených zemích nebo sdílení zkušeností a znalostí českými zdravotnickými experty patří mezi příklady snah o dlouhodobě udržitelná řešení pomoci přímo v místech, kde je to nejvíce potřeba.

Na program MEDEVAC navazují humanitární aktivity zaměřené na další urgentní potřeby postižených lidí, jako je nouzové ubytování, přístup k potravinám a pitné vodě i obnova obydlí a základní infrastruktury. Usilujeme rovněž o provázání s ekonomickou diplomacií. České lékařské know-how a prezentace českého zdravotnického materiálu a léků otevírá dveře pro české firmy ze zdravotnického sektoru.

Půldruhý tisíc pacientů ošetřených či operovaných v rámci programu MEDEVAC v roce 2016 je malou kapkou v moři světových konfliktů a katastrof. Za každým číslem však je záchrana konkrétního lidského života, pomoc konkrétní rodině a podpora konkrétní místní nemocnice. Přejme si, aby díky včasné reakci na konflikty a katastrofy i jejich prevenci v příštích letech ve světě klesal počet lidí, kteří potřebují naši pomoc. Zároveň ale budme připraveni dál pomáhat tam, kde to bude potřeba. Nejen mezi lidmi, ale i mezi státy platí, že kdykoli účinně pomáháme druhému, pomáháme tím i sami sobě.

„Program MEDEVAC je nejen důkazem schopnosti spolupráce různých složek státní správy, ale v první řadě vizitkou prokazující vysoké odborné znalosti a schopnosti a často také obětavost a odvahu českých lékařů a dalších zdravotnických pracovníků.“

Pacienti a pacientky programu MEDEVAC

Chandra, 47 let

Chandra žije se svou rodinou v chudé oblasti v údolí řeky Jordan. Po mnoho let trpěla bolestí v oblasti kyčelního kloubu, 5 let žila jen ve svém pokoji či blízkém okolí, nemohla se téměř pohybovat bez pomoci. Její manžel ji musel nosit na zádech na vyšetření do nemocnice vzdálené asi 2 km, zde však dostávala jen léky na tlumení bolesti. Operace kyčelního kloubu stojí v Jordánsku několiksetkrát více, než je měsíční příjem celé rodiny. Díky setkání s jordánským lékařem, který dlouhodobě spolupracuje s programem MEDEVAC, se po vyšetření dostala na seznam pacientů doporučených k operaci českého ortopedického týmu. Operace byla úspěšná, Chandra může opět chodit bez bolesti.

Fatima, 16 let

Již čtyři roky žije Fatima se svou rodinou v Jordánsku. Jejich dům v Sýrii byl zničen při bombardování brzy ráno, když ještě všichni spali. Fatima zůstala pod troskami hořícího domu. Byla zachráněna, má však rozsáhlé popáleniny na obličeji a krku, které nebylo možné v Sýrii léčit, její zdravotní stav se po základních ošetřeních nezlepšoval. Celá rodina se tedy rozhodla odejít do Jordánska, kde je však zdravotní péče velice nákladná. Čeští lékaři jí provedli korekci několika živev, které kvůli růstu začaly bolestivě stahovat kůži na krku.

Sham, 5 let

Sham pochází ze syrského města Homs a se svou rodinou odešla do Jordánska před čtyřmi lety, poté, co byl jejich dům rozbombardován. Cesta jim trvala tři dny a tři noci. Sham se opařila horkým čajem z konvice, když se lekla zvuku bombardování. Jizvy, které jí zůstaly na krku a hrudníku, bylo nutné kvůli růstu znovu operovat. Její otec byl před odchodem ze Sýrie v posledním ročníku studia ekonomie, měl vlastní obchod. O budoucnosti nemluví s nadějí. Nikdo netuší, co se bude dít. Rodina je však v bezpečí, a to je nejdůležitější.

Hamza, 8 let

Hamza žije se svou rodinou v táboře Zaatari blízko syrských hranic už 4 roky. Když začalo bombardování ve městě Daraa, utekl rovnou do tábora přes jordánské hranice. Rodina žije v jedné buňce, která má 16 m². Osmiletý Hamza prodělal dětskou mozkovou obrnu a nemohl vůbec chodit. Podstoupil několik operací, ale až díky zákrokům českých lékařů se mohl postavit na nohy. Sám by chtěl být jednou doktor. V roce 2015 byl operován profesorem Jiřím Chomiakem z Nemocnice Na Bulovce: „Jednalo se o dětskou mozkovou obrnu, spastickou formu s převažujícím postižením dolních končetin, která vedla k svalovým kontrakturám – tedy zkrácení svalů a šlach dolních končetin – jak v oblasti kyčlí, kolenou tak nohou. Kyčle byly překříženy přes sebe a ohnuty, kolena byla ohnuta bez možnosti je natáhnout, nohy byly trvale ohnuty dolů, takže postavení bylo možné jen na špičkách. Celkově stav neumožňoval dítěti se postavit a zvládnout chůzi, vedl i k obtížím při sezení. U chlapce jsme v rámci jedné operace prodlužovali šlachy a svaly jak v oblasti kyčlí, kolenou, tak nohou, a dosáhli jsme uvolnění postavení i užitečného pohybu. Chlapec byl doléčen v sádrovém obvazu dolních končetin ve tvaru A a nyní používá plastové ortézy, které brání opětovnému vzniku kontraktur. Časem by po vycvičení svalové síly mohl chodit i bez ortéz a snad i bez berlí, protože je psychicky v pořádku a mozková centra řídící motoriku pracují uspokojivě.“

Valerij, 42 let

Valerij pochází z Luhansku na východě Ukrajiny. V roce 2007 mu byl objeven rakovinný nádor v mozku a podstoupil několik neúspěšných operací. V červnu 2014 byl nucen pod hrozbou útoku během jednoho dne odejít s celou rodinou z města, stejně jako mnoho dalších lidí. Na silnicích byly kolony aut a chaos. Týden po jejich útěku začalo v Luhansku bombardování. Valerij se svou rodinou odešel do Charkova, kde se manželce Natalii podařilo po čase najít práci zdravotní sestry. Valerij a jeho rodina jsou registrováni jako vnitřně vysídlené osoby a dostávají podporu od státu. Ta však nestačí na pokrytí běžných měsíčních výdajů rodiny. Manželka Nataliya se o šestičlennou rodinu musí starat sama, protože Valerij kvůli zdravotnímu stavu nemůže chodit do práce. Prostřednictvím lékařky, která s programem MEDEVAC na Ukrajině spolupracuje, byl Valerij zařazen do programu. Po konzultaci jeho zdravotního stavu s vedením neurochirurgické a neuroonkologické kliniky Ústřední vojenské nemocnice ve Střešovicích bylo rozhodnuto o jeho převozu na operaci do České republiky. Byla zajištěna sociální asistence prostřednictvím Arcidiecézní charity Praha a Valerij podstoupil úspěšnou operaci. Kontrolní výsledky po půl roce jsou v pořádku. Manželka Nataliya dodává: „Na operaci jsme čekali 9 měsíců, měla jsem obrovskou radost, když nám zavolali zprávu o zařazení manžela do programu MEDEVAC. Léčba v České republice byla naše poslední naděje. Je to velká úleva, operace se povedla. Byla jsem mile překvapena profesionálním a vstřícným přístupem českých lékařů i zdravotnického personálu. Na Ukrajině je to jiné, to znám z vlastní zkušenosti.“

Sanaa, 38 let

„Náš život na jihu Sýrie ve městě Daraa byl klidný. Já vychovávala děti a manžel prodával potraviny. Na počátku roku 2012 začala být situace nebezpečná. Armáda začala házet bomby z letadla všude tam, kde se něco hýbalo. Pokaždé, když jsem slyšela letadla, tak jsme se běželi schovat do sklepa místní mešity. Jednoho dne jsme byli před domem a náhle začal nálet. Bomba spadla v těsné blízkosti nás. Všechno se třásl a já si myslela, že jsem po smrti. Všichni jsme leželi na zemi, neskutečný pískot v uších. Myslela jsem, že jsem hluchá. Všude prach. Celá od krve jsem se začal zvedat a hledat svoje děti. Viděla jsem sousedku, jak drží tělo svého syna. Bylo bez končetin. Začala jsem nacházet svoje děti, které byly od krve a prachu. Některé měly střepiny v těle. Spolu s manželem jsme našli pět dětí. Šesté bylo po smrti. Byla jsem těhotná v osmém měsíci, ale dítě jsem donosila.“

Po této události začali do oblasti najíždět vládní jednotky. Manžel se ztratil a dodnes nevím, co s ním je. Rozhodla jsem se, že opustím Sýrii. Když jsem překročila hranice, jordánské vojáky mě odvezli do uprchlického tábora a tam jsem zůstala s dětmi deset měsíců. Žili jsme ve stanu a dostávali jsme základní potraviny od Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky. V uprchlickém táboře to začalo být neúnosné, protože tam bylo strašně moc lidí a žádná dostupná péče. Rozhodla jsem se tábor opustit a s dětmi jsem šla žít ke strýci do Ammánu. Po dvou měsících nás vyhodil a skončila jsem s dětmi na ulici. Byli jsme hladoví.“

Moje nejstarší děti nechodily do školy, protože si musely najít práci – rozdávaly kávu na ulici. Za pomoci neziskových organizací jsem našla byt.“

Můj syn Mohammed měl nefunkční palce na rukou a nemohl nic dělat. Nemohl psát domácí úkoly, nemohl pracovat, děti se mu smály. Prodala jsem svoje cenné věci, abych měla na základní vyšetření u doktora. Mohammed by musel jít na operaci, aby se situace zlepšila. Moje známá mi řekla, že do Jordánska jezdí čeští lékaři, kteří operují zadarmo. Zavolala jsem a operace proběhla úspěšně. Mohammed nyní může používat svoje ruce pořádně. Může psát úkoly, pracovat. Děti ve škole se mu už nesmějí.“

Ibrahim, 2 roky

Ibrahim je syrský uprchlík žijící na předměstí Ammánu. Na fotografii je s otcem Hamzem, v Jordánsku žije rodina 4 roky. Otec pracuje jako hlídač v továrně na výrobu oliv. Platem mu je bydlení zadarmo v garáži vedle továrny. Jejich byt v syrském Hamá byl zničen, nemají se kam vrátit. Ibrahimovi byly teprve 3 měsíce, když byli objednáni na očkování. Při vyšetření se zjistilo, že Ibrahim trpí vrozenou srdeční vadou, byl zmodralý a těžce dýchal. Ibrahim měl před sebou dle lékařských prognóz pouze několik měsíců života. Jeho otec se dozvěděl od svých příbuzných, že do Jordánska pravidelně jezdí české týmy, které léčí syrské uprchlíky. Dozvěděl se o programu MEDEVAC a jeho spolupráci s nemocnicí Al Khalidí Medical Center, kde funguje dětský kardiologický program. Bohužel v té době nebyl příjezd českého týmu plánován, proto program MEDEVAC ve spolupráci s nemocnicí Al Khalidí Medical Center a Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky zajistil provedení složité operace za pomoci jordánských specialistů a za supervize lékařů z Dětského kardiocentra FN Motol.

Lékaři a sestry v programu MEDEVAC

MUDr. Jindřich Plesník

Lékař

Oční oddělení Nemocnice Na Bulovce

1) Proč jste se rozhodl absolvovat misi v programu MEDEVAC?

Dostal jsem možnost pomoci syrským uprchlíkům, místním obyvatelům a zároveň poznat Jordánsko a jeho kulturu.

2) Co pro vás program MEDEVAC znamená?

Pomoc tam, kde je nejvíce potřeba.

Dana Kafková,

Staniční sálová sestra

Ortopedická klinika Nemocnice Na Bulovce

1) Proč jste se rozhodla absolvovat misi v programu MEDEVAC?

Reprezentace Nemocnice Na Bulovce a ČR ve světě a pomoc uprchlíkům.

2) Co pro vás program MEDEVAC znamená?

Zkvalitnění života obyvatelům v místech, kde se jen těžko dostanou ke kvalitní zdravotní péči.

Mgr. Petra Nováková

Vedoucí fyzioterapeutka

**Klinika rehabilitačního lékařství
Všeobecné fakultní nemocnice
a 1. lékařské fakulty UK v Praze**

1) Proč jste se rozhodla absolvovat misi v programu MEDEVAC?

Dlouhodobě jsem se zájmem sledovala práci různých humanitárních programů a organizací. V minulých letech jsem dostala možnost spolupracovat při léčení libyjských, syrských a ukrajinských pacientů ve VFN. Odjet na misi pak byla další šance, jak se s programy více seznámit v praxi a pomoci raněným a nemocným lidem z oblastí postižených válečným konfliktem.

2) Co pro vás program MEDEVAC znamená?

MEDEVAC pro mě znamená dobře fungující program, který zajišťuje i následnou péči po operaci. Díky MEDEVACu můžu využít svých znalostí a zkušeností a pokusit se, alespoň částečně, zlepšit kvalitu života lidem po úrazu či operaci, kteří žijí v nelehkých podmínkách, a rehabilitace pro ně není běžnou součástí léčby.

Bc. Lucie Laciaková

Sestra JIP

Dětské kardiocentrum FN Motol

1) Proč jste se rozhodla absolvovat misi v programu MEDEVAC?

Účast na humanitární misi pro mě znamená ohromnou čest a zodpovědnost zároveň. Snažíme se o stejně dobré výsledky operačních zákroků, jako v domácím prostředí, což je zatíženo důležitostí kvalitní pooperační péče, která ve valné většině závisí na schopnostech a znalostech ošetrovatelského personálu. Já, jakožto nezdavatnický pracovník – sestra na JIP, se vždy s „domácím týmem“ snažím o to, aby pooperační péče byla zajištěna téměř stejně precizně a kvalitně jako v ČR, což si troufám říci, se úspěšně daří.

Zapojit se do projektu MEDEVAC byla pro mě příležitost, jak si vyzkoušet práci jinde než v našich „pohodlných“ podmínkách; zjistit, zda-li jsem schopna pracovat ve větším tlaku, v novém prostředí mnohdy s nutností improvizace a jazykovou bariérou.

2) Co pro vás program MEDEVAC znamená?

Program MEDEVAC pro mě znamená možnost předávat zkušenosti a nové poznatky kolegům a kolegyním v zemích, kde není obor dětské kardiologie rozvinut, tak jako v České republice, či je doslova „v plenkách“. Možnost předat, ale naopak i získat informace a zkušenosti je pro mě nejcennější odborná hodnota. Ošetrovatelská péče v dětské kardiologii je extrémně specifická práce, která vyžaduje vedení a neustálé vzdělávání, které se vždy snažíme místnímu týmu poskytnout.

MEDEVAC pro mě znamená synergickou spolupráci mezi „domácím“ a „hostujícím týmem“, kdy ovšem „hráčům nejde o počet gólů, ale o kvalitně strávený čas na „hřišti“.

MUDr. Václav Vaněček, Ph.D.
Zástupce přednosty – primář
Klinika ortopedie I. LF UK
a ÚVN Praha

1) Proč jste se rozhodl absolvovat misi v programu MEDEVAC?

Program MEDEVAC je mi velmi blízký už tím, že jsem měl možnost se účastnit dvou vojenských misí v Afghánistánu a tím pádem si dovoluji říct, že práce v jiném kulturním prostředí, v jiných podmínkách, než je v ČR standardem, je pro mě z hlediska odborného velmi zajímavá a obohacující. Dostal jsem možnost podílet se na sestavení operačního ortopedicko/traumatologického týmu, spolupracoval na výběru pacientů, kterým jsme svým zásahem pomohli zlepšit kvalitu života a nesmírně zajímavá byla i spolupráce v místní špičkově vybavené nemocnici s tamními odborníky. Osobně si myslím, že mise MEDEVAC, tak jak je koncipována, zahrnuje mnoho úhlů pomoci lidem, kteří by se ve své domovině pravděpo-

dobně takové péče nedočkali. Nezástírám, že komunikace s nimi byla občas trochu složitější, ale i to k formě této pomoci patří. Každé misi předchází i poměrně dlouhá příprava, ať už zmíněný výběr vhodných pacientů, časový plán, ekonomická stránka dodávky materiálu k operačním výkonům, logistické zajiště-

ní apod. To vše je pro mě velkou výzvou a do jisté míry adrenalinem, který ke své práci potřebuji, a tato změna běžné každodenní praxe mi pomáhá udržet si zdravý nadhled.

2) Co pro vás program MEDEVAC znamená?

Asi už jsem částečně na tuto otázku odpověděl v první části. Mnohdy je každodenní práce v nemocnici náročná na psychiku a jakékoliv vytržení z reality běžných dní je vítané, a pokud se jedná o MEDEVAC, tak zahrnuje vše, co očekávám od myšlenky humanitárního projektu. Spolupráci se špičkovými odborníky ve svém oboru a na prvním místě – pomoc potřebným, kteří svůj vděk nepředstírají, je pro lékaře velkou satisfakcí. Soudím, že z hlediska dlouhodobosti projektu se daří cíle naplňovat a jsem rád, že tomu mohu být nápomocen a doufám, že i v dalších letech budu mít možnost se s týmem ÚVN Praha na projektu účastnit.

MUDr. Libor Hejsek, Ph.D.,
FEBO
Lékař Oční kliniky
FN Hradec Králové

1) Proč jste se rozhodl absolvovat misi v programu MEDEVAC?

Hlavním hybatelem pro mé rozhodnutí bylo přání mého nadřízeného. Paní profesorku Jiráskovou bych nenechal odjet samotnou, ani jako ženu, ani jako oftalmologa / chirurga. Dalšími „pro“ byly zvědavost, možnost získání nových chirurgických zkušeností a také to, že je to svým způsobem výzva.

2) Co pro vás program MEDEVAC znamená?

Pojem MEDEVAC pro mě nemá spojený se slovem program. Vidím jen jeho praktickou stránku a dopad. Z pohledu očního chirurga se jeví naše činnost efektivně. Ošetříme velké množství pacientů se šedým zákalem, kterým v krátké době a relativně bezpečně zvýšíme kvalitu života, tím, že jim zlepšíme nebo i někdy vrátíme ztracené zrakové funkce.

Efektivita spočívá také v ceně zákroku. Pochopil jsem, že čeští oční lékaři jezdí do Jordánska částečně i proto, že jordánský oftalmolog by za tyto ceny operace nikdy nedělal. Navzdory tomu se pokaždé velice rád vracím domů a s chutí operuji naše vlastní pacienty, kteří naši péči potřebují úplně stejně, jako lidé na kterémkoli jiném konci světa.

MUDr. Petr Špiroch, Ph.D.
Vedoucí lékař ambulance
Traumatologická klinika FN Olomouc

1) Proč jste se rozhodl absolvovat misi v programu MEDEVAC?

Od doby, co jsem se začal zabývat úrazovou chirurgií, což je nyní 15 let, jsem se chtěl zúčastnit humanitární mise v zemi s omezenou dostupností zdravotní péče. To bylo možné s Lékaři bez hranic, kdy zpočátku jsem neměl dostatek zkušeností, abych byl přínosem, a poté jsem neměl dostatek času k absolvování 6–8 týdenní mise a pravděpodobně i odvahy jet do centra konfliktu, kde tato organizace nejčastěji působí. Proto když se naskytla možnost humanitární mise v rámci programu MEDEVAC, který působí v relativně bezpečné zemi po dobu asi 2 týdnů, jsem se po souhlasu své rodiny rozhodl projektu MEDEVAC v roce 2015 zúčastnit. V rámci týmu FN Olomouc jsem se zúčastnil tří misí v Jordánsku a jedné v severním Iráku.

2) Co pro vás program MEDEVAC znamená?

Program Medevac pro mě znamená pomoc lidem s žádnou, nebo omezenou dostupností zdravotní péče, kdy námi prováděné výkony, které by jim v zemi, kde žijí, nikdo neposkytl, zásadně zlepšují kvalitu jejich života.

Program MEDEVAC očima jordánského lékaře

**Dr. Watheq Al-Qsous,
česko-jordánský lékař**

„Díky MEDEVACu jsem začal pracovat s velmi početnou skupinou lidí – uprchlíků, kteří nemají ani pojištění, ani finanční prostředky na léčbu. A právě tyto lidé tvoří cílovou skupinu MEDEVACu. Pomáhám lidem, kteří pomoc doopravdy potřebují, ale nemohou na ni nijakým způsobem dosáhnout, mi dává jako lékaři dvojnásobnou satisfakci.“

Je známo, že Jordánské hášimovské království se v současné době potýká s výraznou uprchlickou krizí. Počet obyvatel Jordánska vzrostl ve velmi krátkém časovém úseku o více než milion lidí, čímž vznikla pro místní, nejen zdravotnický, systém velmi složitá situace. Proto je nesmírně důležité vědět, že jednotlivé státy se k nám neobracejí zády a snaží se pomoci.

Je obdivuhodné, že Česká republika, ač nepatří k světovým ekonomickým velmocím, přispívá Jordánsku tak výrazným podílem, ať už se jedná o přímou finanční pomoc, projekty v uprchlických táborech financované

českou vládou anebo humanitární program MEDEVAC, jehož součástí jsem se mohl stát.

Mohu také bez váhání potvrdit, že ze způsobu realizace tohoto programu je znát, že lidem, kteří stojí v pozadí MEDEVACu, se jedná o skutečnou pomoc. Důkazem toho je vývoj MEDEVACu, na jehož počátku stál převoz pacientů do ČR, jednalo se řádově o desítky uprchlíků, což se vzhledem k nákladům na cestu a dlouhodobou rehabilitaci pacientů ukázalo jako neefektivní. Od té doby, co čeští lékaři začali operovat přímo v Jordánsku, lze pacienty, jimž zákroky českých lékařských týmů zachránily život nebo výrazně zlepšily kvalitu života, počítat na stovky.

Jako lékař působící v Jordánsku pracuji se dvěma skupinami pacientů: první skupinu tvoří ti, kterým hradí základní lékařskou péči ve státních nemocnicích pojišťovna. Tu druhou tvoří ti, kteří si mohou hradit lékařskou nadstandardní lékařskou péči v soukromém sektoru z vlastních prostředků. Díky MEDEVACu jsem ale začal pracovat se třetí, velmi početnou skupinou lidí –

uprchlíků, kteří nemají ani pojištění, ani finanční prostředky na léčbu, a proto hledají pomoc u nějakých pochybných šamanů na periferii nebo shánějí prostředky na léčbu často bez výsledku. A právě tyto lidé tvoří cílovou skupinu MEDEVACu. Pomáhám lidem, kteří pomoc doopravdy potřebují, ale nemohou na ni nijakým způsobem dosáhnout, mi

dává jako lékaři dvojnásobnou satisfakci.

Nejde vyjmenovat všechny úspěchy českých týmů, protože každý odoperovaný pacient, který odcházel z nemocnice s vděkem, každý rodič, jehož dítěti se dostalo pomoci, by práci českých lékařů neoznačil slovem úspěch, ale zázrak. Někdo pomohl jim, nejchudším, bez natažené ruky, bez nároku na odměnu.

MEDEVAC pro mě neznamená jen práce se skvělými týmy českých odborníků, ale také vnitřní naplnění lékařského poslání. Protože v případě činnosti MEDEVACu se nejedná o práci, ale o skutečné poslání. Chci vyjádřit obdiv nejen těm, kteří stojí „na jevišti“ – lékařům a sestřám, kteří odjedou od rodin a vlastních pacientů, aby jednoduše pomohli, ale především těm, kteří stojí v zákulisí všech úspěšných misí, ať už se jedná o tým Ministerstva vnitra ČR nebo představitele české ambasády v Jordánsku, zejména velvyslance ČR v Jordánsku Petra Hladíka. Jako Jordánec chci vyslovit vděk za to, že česká vláda jako jediná pomáhá tam, kde je to potřeba – nejen syrským uprchlíkům, ale také těm nepotřebnějším Jordáncům.

Odborné stáže zahraničních lékařů, lékařek a sester v rámci programu MEDEVAC

Dr. Ahmed Salah Mahdi (32 let)

lékař v oboru všeobecné chirurgie, pracuje v Emergency Teaching Hospital v Duhoku v Iráku – Regionu iráckého Kurdistanu.

„Během školení jsme měli možnost zažít simulaci tragické události – výbuchu plynu. Takovým situacím čelíme v Kurdistanu často, je zde neustále hrozba teroristického útoku. Díky kombinaci praktického cvičení a teoretických lekcí jsme mohli vidět, jaké děláme chyby, jaké jsou naše silné i slabé stránky, jak dělat věci lépe. Byl to pro nás opravdu silný zážitek.“

Dr. Hind Sabah Azeez (32 let)

oční lékařka, pracuje v Duhok Eye Hospital v Duhoku v Iráku – Regionu iráckého Kurdistanu.

„Nejzajímavější pro nás bylo vidět systematickou organizaci práce na klinice, a to především díky vysoké specializaci a systému plánování. U nás dělají téměř všichni všechno. Dalším viditelným rozdílem byla úroveň vybavení, kterou tu mají k dispozici.“

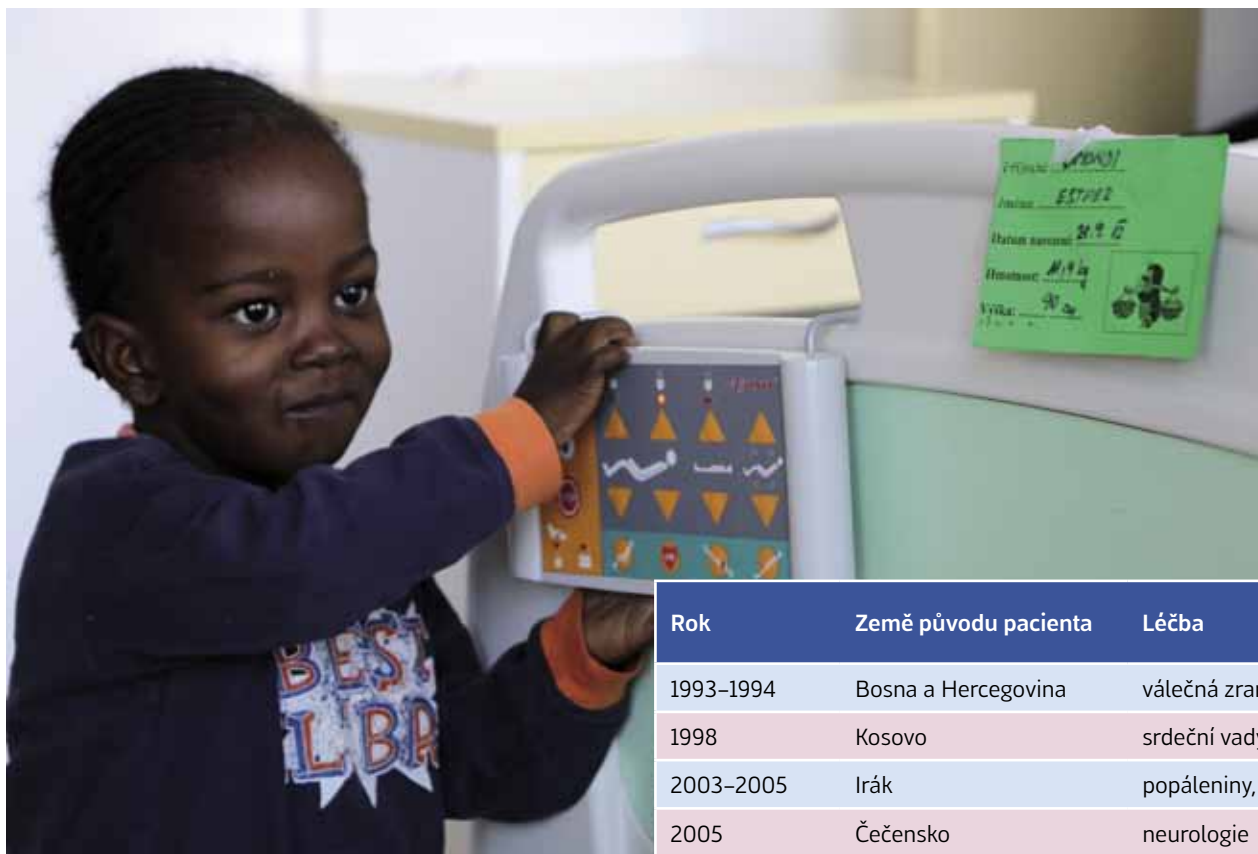
VFN/2016/traumatologie, ortopedie/stáž kurdských lékařů, lékařky a zdravotních bratrů/ČR

Dr. Nawrooz Najmadeen Saeed (34 let)

lékařka v oboru všeobecné chirurgie, pracuje v Emergency Teaching Hospital v Duhoku v Iráku – Regionu iráckého Kurdistanu.

„Moje rozhodnutí stát se lékařkou vnímám jako správné, je dobré vědět, že mám znalosti na to, abych mohla pomáhat druhým. V mé zemi není problém, aby se žena stala lékařkou, je to však náročná práce, speciálně v chirurgických oborech. Někdy je to pro mě složité, téměř každodenní setkání se smrtí... Pracuji v Emergency Hospital, kam každý den přivázejí pacienti z fronty, civilisty i pešmergy, naše vojáky, kteří nás chrání. Člověk nechce vidět takové věci. Ale vždy si říkám, že zítra bude líp... Chtěla bych poděkovat za možnost absolvovat toto školení; těší mě, že někdo u vás, v České republice, přemýšlí, jak pomoci lidem v mé zemi, kde není jednoduchý život, kde se válčí. Tento způsob pomoci, školení a předávání znalostí a zkušeností našim lékařům a sestram, mi připadá jako velice dobrý nápad.“

Zdravotně humanitární evakuace na léčení do ČR

Rok	Země původu pacienta	Léčba	Počet pacientů
1993–1994	Bosna a Hercegovina	válečná zranění a jiná onemocnění	17
1998	Kosovo	srdeční vady, nefrologie	40
2003–2005	Irák	popáleniny, srdeční vady	42
2005	Čečensko	neurologie	1
2006	Pákistán	fraktury, rozštěpy, srdeční vady, hypospadie	10
2008–2010	Afghánistán	srdeční vady, popáleniny, ortopedie	14
2009–2011	Kambodža	srdeční vady	10
2011–2012	Libye	srdeční vady, válečná zranění	20
2012	Barma	srdeční vady	3
2012–2013	Sýrie	srdeční vady, válečná zranění	14
2014	Ukrajina	válečná zranění	39
2015	Ukrajina	válečná zranění	10
2016	Keňa	srdeční vady	3
2016	Ukrajina	ortopedie, neurochirurgie	2

Celkem

225

Peněžní dary

IRÁK
Podpora budování / vzniku zdravotnické infrastruktury pro vnitřně vysídlené osoby v táboře Hasansham U2 IDP Camp v blízkosti iráckého Mosulu. Nákup zdravotnického materiálu, nástrojů a přenosného rentgenu.

2,5 mil. Kč

UKRAJINA
Poskytnutí lékařského vybavení nemocnicím na východní Ukrajině (Avdiivka, Svitlodarsk, Volnovaha).

2 mil. Kč

LIBANON
Přístrojové a materiální vybavení primárních zdravotnických center v regionu Bekaa.

2,5 mil. Kč

IRÁK
Distribuce pitné vody a hygienických balíčků pro vnitřně vysídlené osoby v blízkosti iráckého Mosulu.

2,5 mil. Kč

UKRAJINA
Přístrojové a materiální vybavení nemocnice na východní Ukrajině (Volnovaha).

2 mil. Kč

Program MEDEVAC očima zakladatele

**PhDr. Tomáš Haišman,
bývalý ředitel Odboru azylové a migrační politiky
Ministerstva vnitra ČR**

Impulsem pro vznik programu MEDEVAC v České republice byla tragická událost. V roce 1993 byla na sараjevském tržišti výbuchem granátu těžce zraněna pětiletá Irma Hadžimuratović. Po složitých vyjednáváních byla nakonec převezena do Londýna k další operaci; přes veškerou snahu britských lékařů však zemřela. Počin Britů byl tehdy symbolem, který Česká republika následovala. Boj o záchranu života malé holčičky tak otevřel cestu pro pomoc stovkám dalších zraněných. Tak vznikl program MEDEVAC.

MEDEVAC od začátku zaměřoval svou pomoc zejména na dětské pacienty, kteří byli zraněni v důsledku ozbrojených konfliktů nebo přírodních katastrof. Ať už to byly děti z Bosny a Hercegoviny, Kosova, Iráku, Afghánistánu, Pákistánu, či dalších krizových oblastí, probíhal výběr pacientů v těsné spolupráci s českými lékaři, zejména z FN Motol nebo z českých polních nemocnic působících v Iráku či Afghánistánu. Vždy byly vybírány děti s takovým typem zranění či onemocnění, kterým operace či léčba pomohly zachránit život anebo podstatně zlepšit kvalitu života. To umí česká dětská kardiochirurgie, ortopedie či plastická a rekonstrukční chirurgie.

Od roku 2011 se MEDEVAC začal zaměřovat také na dospělé pacienty, zejména s válečnými zraněními. Největší hromadná evakuace pacientů proběhla po událostech na kyjevském „Majdanu“ v roce 2014, kdy bylo do českých nemocnic přivezeno ve spolupráci s Armádou ČR najednou celkem 39 těžce zraněných civilistů. Podařilo se zareagovat velice rychle a pacienti byli přepraveni do ČR během několika dní.

V současné době se podoba MEDEVACu proměnila. Vedle zdravotně humanitárních evakuací se program zaměřuje i na vysílání českých lékařských týmů do zahraničí a školení tamního zdravotnického personálu v ČR i přímo na místě. Pomoc českých lékařů je cílena zejména do zemí, v jejichž sousedství či přímo

v nich probíhají ozbrojené konflikty a vlády těchto zemí musí řešit složitou situaci tisíců lidí, kteří odešli ze svých domovů. Poskytnutím odborné lékařské péče nebo peněžních darů na vybavení lékařských zařízení pomáhá MEDEVAC těm, kteří to opravdu potřebují, a pomáhá tak šířit dobré jméno České republiky a českého zdravotnictví v zahraničí.

Program MEDEVAC je ve spoustě zemí znám díky profesionalitě a odbornosti českých lékařských týmů. Vedle humanitární pomoci se program MEDEVAC věnuje pomoci v zemích, kde není dostatečně rozvinutá specializovaná zdravotní péče. Čeští lékaři sem přijíždějí nejen kvůli operacím několika desítek pacientů, ale i se záměrem zprostředkovat místnímu zdravotnictví, tamním lékařům a lékařkám nebo i zdravotním sestřím a bratrům moderní přístupy a zkušenosti západní medicíny.

Na programu MEDEVAC spolupracovalo od počátku velké množství lidí. Během existence MEDEVACu se do programu zapojilo více než sto zdravotníků, lékařů, lékařek a zdravotních sester. Patří jim za to obrovský dík. Během operací v zahraničí je občas nutné improvizovat, přizpůsobit se chodu tamních nemocnic, nedostatečnému vybavení či hygienickým podmínkám. Lékaři a sestry, kteří vyjíždějí na mise, vnímají tyto problémy jako výzvu a i v komplikovaných podmínkách se snaží odvádět špičkovou práci.

Vedle lékařů celý program zajišťuje také mnoho administrátorů, koordinátorů z českých nemocnic, zastupitelských úřadů v zahraničí či z ministerstev. I bez nich by program MEDEVAC nemohl fungovat.

„Jsem velice rád, že se nám podařilo po dlouhých 24 let udržet program MEDEVAC při životě. Je to totiž projekt, který každého, kdo se do něj zapojí, povznese na duši. Těší mě, že jsem mohl být jeho součástí.“

Nemocnice, které se podílely na realizaci programu MEDEVAC v roce 2016:

ÚVN
ÚSTŘEDNÍ VOJENSKÁ NEMOCNICE
Vojenská fakultní nemocnice Praha

Vydalo Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky, leden 2018

Vytiskla Tiskárna Ministerstva vnitra v Praze v roce 2018

Všechny fotografie byly zveřejněny se svolením autorů: © Jiří Pasz; Adam Hříbal, FN Motol

Grafická úprava: Ondřej Strnad

